

Det kristne, danske selvbedrag

Af Bjarke Larsen
redaktør og folketingskandidat (R)

Det er ikke kun Koranen, der indeholder vers, som påbyder kvinder at bruge tørklæde. Det samme gør Bibelen. I Paulus' første Korintherbrev, kapitel 11 står der således følgende:

”Enhver kvinde, der beder eller taler profetisk med utildækket hoved, bringer skam over sit hoved... Manden kom ikke fra kvinden, men kvinden fra manden, og manden blev ikke skabt for kvindens skyld, men kvinden for mandens skyld. Derfor må kvinden af hensyn til englens have noget på hovedet som tegn på myndighed.”

Og påbuddet er blevet fulgt overalt i den kristne verden – herhjemme op til 1960'erne, hvor det moderne Danmarks normer slog igennem. Min egen mor tog altid tørklæde på, da jeg var barn, når hun skulle i kirke eller på anden måde ”være fin”.

Tørklædekravet var ikke lovfæstet, men det sociale pres var lige så effektivt, og tørklædet blev bestemt ikke kun båret, fordi det var praktisk og pænt, som Søren Krarup påstår i sin kronik 30. december (”En prædiken om et tørklæde”). Det blev båret, fordi det var en del af den kristne kulturtradition, og fordi det gjorde man, hvis man ville være en respektabel kvinde.

På samme måde har kristendommen gennem historien haft en række andre normer fælles med jødedommen og islam. Alt andet ville vel også være overraskende, i betragtning af at de tre religioner har udspring i det samme geografiske område, den samme samfundstype og til dels de samme religiøse tekster. Men det er en vinkel, som er næsten helt fraværende i den danske debat om forholdet mellem de forskellige religioner i almindelighed og konkrete sager som brugen af tørklæde i særdeleshed. Usympatiske og ubehagelige træk ved den kristne kulturarv bagatelliseres, mens tilsvarende træk hos islam dæmoniseres. Vi er på vej ind i en ny korstogstid, som den svenske forfatter til de fire bøger om tempelridderen Arn, Jan Guillou, sagde for nyligt.

Mange debattører fremstiller jødedommen og især islam som lovreligioner i modsætning til kristendommen, hvor politik og religion påstås at blive holdt adskilt. Det er et kristent selvbedrag, man kun kan slippe afsted med ved udelukkende at se på, hvordan den særlige danske afart af kristendommen er blevet praktiseret de sidste få årtier – og selv da kniber det: den statsstøttede danske folkekirke omfatter medlemmer, der ikke accepterer kvinders ret til at blive præst, som ikke vil vie et par, hvor den ene er fraskilt, og som kun nødtvunget synes, der skal undervises i Darwins udviklingslære i skolen. Ser man tilbage i historien eller hæver man blikket ud over landets grænser, er det en påstand, der tydeligvis ikke holder vand.

Den danske debat om disse emner er i høj grad præget af, at vi lever i et af de lande, der er kommet længst med den Herkules-opgave det er at få minimeret den religiøse indflydelse i det offentlige rum. Ønsket om at adskille politik og religion er et særligt fremtrædende træk ved den luthersk-evangeliske kirke, men det er kun i de fem nordiske lande, at et flertal i befolkningen tilhører denne kirkeretning, som på verdensplan er en af de mindste inden for kristendommen.

Men uanset kirkeretning er sammenblandingen af politik og religion mere et resultat af den historiske og kulturelle udvikling og hvordan man tolker de religiøse skrifter end af, hvad der står i teksterne. Det overvejende katolske Frankrig forsøger således med hård hånd at holde religion ude af skolerne, mens det modsat flere steder i USA er forbudt at undervise i Darwins udviklingslære med den begrundelse, at det vil være i strid med Bibelen.

Vatikanet anerkendes af FN som en selvstændig stat, og i det hele taget er Pavens insisteren på som Guds repræsentant på Jorden at ligge inde med den endegyldige sandhed om alle moralske og religiøse spørgsmål sammen med Vatikanets aktive politiske engagement overalt på kloden vel det tydeligst tænkelige dementi af påstanden om, at man i kristendommen ikke blander politik og religion. F.eks. har de mest fundamentalistiske, islamiske lande, Vatikanet og USA under præsident Bush fundet sammen i en uhellig alliance, der har saboteret en række internationale forhandlinger med krav om, at alle henvisninger til kvinders ret til at bestemme over deres egen krop skal slettes fra teksterne, og at alle FN-tilskud til præventionsprogrammer skal stoppes.

Jødedommen med kun 14,5 mill. tilhængere på verdensplan er et godt eksempel på, hvordan den samme religion kan tolkes og praktiseres vidt forskelligt: fra fanatiske, fundamentalistiske bosættere på den besatte Vestbred, der overholder hver eneste leveregel i Toraen bogstaveligt og ser det som en hellig pligt at genskabe det historiske Israel, til sekulariserede jøder, der har et lige så afslappet og sporadisk forhold til deres religion som flertallet af danskerne. Mellem de to yderpunkter findes næsten enhver tænkelig grad af religiøs overbevisning, hvor nogle af de gamle leveregler følges, mens andres tilpasses nutiden.

Verdens tre største religioner – kristendom, islam og hinduisme – har samme store spredning fra bogstavtro fundamentalisme til stærk sekularisering. Fælles for de fire religioner er også, at fundamentalismen ofte fører til religiøs og politisk intolerance over for anderledes tænkende og at fundamentalisterne søger at få politisk magt – som regel med stort held. I Indien har hindu-nationalismen været i stærk fremvækst i 90'erne, i Israel står jødiske fundamentalister stærkt, i USA har kristne fundamentalister stor politisk indflydelse, og i den arabiske verden har den islamiske fundamentalisme været i kraftig fremgang siden den iranske revolution for snart 25 år siden. Den store forskel ligger til gengæld i, hvordan man i den danske debat beskuer og beskriver de forskellige former for religiøs fundamentalisme. Mens såvel den kristne, den jødiske som den hinduistiske fundamentalisme næsten altid sættes ind i en kulturel, historisk, politisk og social sammenhæng, så bliver den islamiske fundamentalisme dæmoniseret.

Et eksempel på dette er påstandene om, at hellig krig, Jihad, ikke bare er en uadskillelig del af islam, men at det også er et af de punkter, hvor islam og kristendommen er forskellig. Men et af de mest centrale kristne dogmer – missionsbefalingen – har op gennem historien fungeret som den kristne parallel til den islamiske Jihad:

”Og Jesus kom hen og talte til dem og sagde: Mig er givet al magt i himlen og på jorden. Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, og idet I lærer dem at holde alt det, som jeg har befalet jer. Og se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende.” (Mattæus evangeliet, kapitel 28).

Læg hertil vers 27 i Lukas evangeliets 19. kapitel – hvor Jesus siger: ”Men mine fjender dér, som ikke vil have mig til konge, før dem herhen og hug dem ned for mine øjne.” – så har man bibelsk belæg for kristnes ret til at føre hellig krig.

Med udgangspunkt i missionsbefalingen er millioner af mennesker blevet myrdet, lande erobret og kulturer ødelagt. Og på baggrund af missionsbefalingen kan det undre, at det vækker så stor vrede herhjemme, når imamer håber på, at der en dag er islamisk flertal i Danmark. Som kristen er det naturligt at have et tilsvarende ønske om, at der en dag vil være et kristent befolkningsflertal i de arabiske lande.

Eksemplerne viser, at det afgørende ikke er, hvad der står i en given, religiøs tekst, men hvordan teksten tolkes og (mis)bruges: hvilken politisk, social og historisk sammenhæng, den indgår i. I dag er der ingen kristne, der vil tolke førnævnte citat fra Lukas evangeliet om at hugge de vantro ned

som en ret til hellig krig, og missionsvirksomhed udføres (som hovedregel) med fredelige midler og i form af støtte til de lokale, kristne menigheder.

At nå dertil er resultatet af en historisk udvikling. Ingen religion er statisk. Heldigvis. Det samme gælder islams fremtrædelsesformer rundt om i verden. Og den måde, islam praktiseres på i Vesten, vil givet gennemgå store forandringer de næste 30-40-50 år. Vi er selv med til at afgøre udviklingen: søger vi dialog eller konfrontation?